

Międzynarodowa Konferencja pracy

Międzynarodowe Biuro Pracy przesyła rządowi państw, należących do międzynarodowej organizacji pracy, program doradczej międzynarodowej konferencji pracy, która rozpocznie się w Genewie dn. 4 czerwca 1935 r. Porządek dzienny zawiera już obecnie następujące sprawy: 1) zachowanie przez pracowników, zmieniających swe miejsce zamieszkania z jednego kraju do drugiego, swych praw ubezpieczeniowych w zakresie ubezpieczeń na starość, na wypadek inwalidztwa lub śmierci; 2) zatrudnienie kobiet w pracach podziemnych w kopalniach wszelkiego rodzaju; 3) bezrobocie młodocianych; 4) rekrutacja sił roboczych w koloniach; 5) płatne urlopy; 6) skrócenie czasu pracy.

Co się tyczy tej ostatniej sprawy, która była już przedmiotem ważnych obrad w latach 1933 i 1934, należy przypomnieć, że figuruje ona ponownie na porządku dziennym w formie ogólnej, lecz, że Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy będzie miała za zadanie ustalenie na swej sesji styczniowej przemysłowców, zakładów i kategorii, które będą specjalnie wzięte pod rozwagę na konferencji 1935 r., celem natchmianistowego zastosowania reformy.

Rada Administracyjna będzie musiała powziąć również decyzję, czy konferencja 1935 r. winna będzie zająć się kwestią częściowej rewizji konwencji z 1931 r. w sprawie skrócenia do 7 godzin 45 minut czasu pracy w kopalniach węgla.

Kapitalizacja dobrowolna i przymusowa

Miljonowe kredyty dla skarbu i upłynnianie jego rezerw

Współpracownik naszego pisma, dr. Wojciech Zaleski, wygłosił w Krakowie na zaproszenie Towarzystwa Ekonomicznego Krakowskiego odczyt p. t. „Kapitalizacja dobrowolna i przymusowa”.

Prelegent zajął się wyłącznie zagadnieniem kapitalizacji pieniężnej w różnych formach. W ostatnich czterech latach zachodzą głębokie przemiany w układzie stosunków na rynku kredytowym. Coraz większą rolę odgrywa kapitalizacja przymusowa w zakładach ubezpieczeń długoterminowych, oraz kapitalizacja dobrowolna w instytucjach publicznych. Kurczy się natomiast kapitalizacja w bankach prywatnych i spółdzielniach kredytowych. W ten sposób rozszerza się związany rynek kredytowy kosztem rynku wolnego.

Prelegent na podstawie szczegółowych cyfr z ruchu oszczędnościowego podaje następujące cyfry, charakteryzujące rozwój kapitalizacji w ciągu ostatnich czterech lat, uwzględniając szacunkowo także cały rok bieżący.

Na pierwszym miejscu, pod względem rozwoju kapitalizacji, kroczą publiczne instytucje oszczędności dobrowolnej (PKO, Komunalne Kasy Oszczędności),

które wykazują przyrost kapitałów o 441 milionów zł. Dalej idzie oszczędność w formie nabywania nowych papierów procentowych (Pożyczka Narodowa 333 miliony zł.), w formie repetracji pożyczek polskich z zagranicy — 158 milionów zł. Natomiast kapitalizacja w bankach i spółdzielniach kredytowych w ciągu ostatnich lat zmniejszyła się o 581 miliony zł.

Prelegent wykazuje, że w ostatnich latach kapitalizacja pieniężna znacznie się wzmogła. W r. 1931 mamy do zanotowania spadek kapitałów nagromadzonych we wszelkiego rodzaju instytucjach gromadzących oszczędności o 152 miliony zł., w r. 1932 wzrost o 151 milionów zł., w r. 1933 wzrost o 205 milionów zł., w r. 1934 wzrost o 439 milionów zł.

Prelegent przypisuje szybki wzrost kapitalizacji pieniężnej w Polsce temu, iż w ciągu ostatnich dwóch lat zlikwidowany został w Polsce obieg dolarowy. Dolarzy były w znacznej mierze narzędziem tezauryzacji. Gdy wywieziono zagranicę zdewaluowane dolary, musiała się wzmoczyć kapitalizacja w formie zakupu papierów procentowych, wzrostu lokat w instytucjach kredytowych i t. p. Zlikwidowana została również w znacznej części tezauryzacja złotych monet.

Przyrostu oszczędności w tym tempie, jak w r. 1934, nie można uważać za normalny.

Przechodząc skośnie do omówienia polityki lokacyjnej instytucji gromadzących oszczędności, prelegent wskazuje, że znaczna część przyrostu kapitałów zużyta została bądź na bezpośrednie udzielanie kredytu państwu, bądź też na pośrednie upłynnianie rezerw skarbowych za pośrednictwem banków państwowych. Na przyszłość istnieje zamiar kontynuowania tej polityki, jak to wynika choćby z zapowiedzi min. Zawadzkiego.

Wedle obliczeń prelegenta, na kredyt dla skarbu państwa oraz upłynnianie rezerw skarbowych

zużyto w r. 1931 — 85,7 milionów zł., w r. 1932 — 178 milionów zł., w r. 1933 — 240 milionów zł. i w roku bieżącym przypuszczalnie około 287 milionów zł. Jak z tych cyfr wynika, państwo zużywa dla swych celów lwią część przyrostu oszczędności w Polsce. W niektórych latach nawet stan rzeczy jest taki, że spada ogólna suma nagromadzonych w instytucjach pieniężnych kapitałów, a wzrasta bilans państwa w wykorzystaniu kredytu wewnętrznego.

Nadmierne wykorzystanie rynku kredytowego dla potrzeb skarbu państwa hamuje naturalny proces obniżania stopy procentowej w kraju, opóźniając, a nawet udaremniając w ten sposób poprawę koniunktury gospodarczych, zależną bezpośrednio od wzmocnienia rentownych inwestycji, a pośrednio od obniżenia stopy procentowej.

W r. 1935 przed polskim rynkiem kredytowym stać będą trzy zadania: 1) dalsze upłynnianie rezerw skarbu państwa, 2) upłynnianie „Pożyczki Narodowej”, która znajduje się w rękach ludzi nie dysponujących kapitałem, 3) upłynnianie kredytów rolni-

czych konwertowanych na 4,5 proc. listy zastawne ziemskie.

Tym trzem zadaniom równocześnie polski rynek kredytowy

nie będzie mógł poddać w takim stopniu, by móc doprowadzić do dalszego obniżenia stopy procentowej.

Od 25 grudnia r. b. Obniżka cen prądu

W wyniku przeprowadzonej ostatnio zmiany cen węgla obniżka opłat za prąd elektryczny uległa pewnemu opóźnieniu, w związku z koniecznością ustalenia danych oficjalnych dla „Wiadomości Statystycznych”, publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Oficjalny cennik węglaowy ma się ukazać dopiero w numerze poświęconym „Wiadomości”, z datą 25 grudnia r. b.

Zgodnie z zasadą, ustaloną przed

dwoma laty przez Nadzwyczajną Komisję Rozjemczą, obniżka cen prądu elektrycznego ma obowiązywać od wyżej wymienionej daty. Wobec tego rachunki Elektrowni za miesiąc grudzień wystawiane będą za czas do dnia 25 b. m. według dawnej taryfy, a od tego terminu ze zniżką 6 procent.

W stosunku do innych elektrowni, np. Okręgowej Elektrowni Pruszkowskiej, nowa taryfa nabiera mocy obowiązującej od miesiąca stycznia.

Izba P.-H. wysuwa Zastrzeżenia przeciw przymusowym zrzeszeniom

Nowe polskie prawo przemysłowe wprowadziło instytucję zrzeszeń przemysłowych. Dotychczas przymus nie został jeszcze nigdy zastosowany, sprawa nie wywołała więc większego zainteresowania. Ostatnio zgłoszony został dopiero wniosek o przymusowe zrzeszenie farbiarń zarobkowych w Polsce. Przygotowują się też podobno wnioski o przymusowe zrzeszenie w przedsiębiorstwie zgrzebniem, w przemyśle restauratorskim i w branży żelaznej Wielkopolski i Pomorza.

Niedawno nad sprawą tą obradowała specjalna komisja Izby Przemysłowo-Handlowej pod

przewodnictwem p. Czesława Klarnera. Wobec dotychczasowego braku precedensów, dyskusja miała charakter raczej teoretyczny i nie doprowadziła do żadnych konkretnych wniosków. Zwrócono jedynie uwagę, że przymus należy stosować bardzo ostrożnie, żeby nie wytworzyć paradoksalnej sytuacji, że przymusowy związek istniałby nieoddając żadnych usług branży. Przymus, zdaniem komisji I. P.-H., może być stosowany tylko wyjątkowo, gdy interes ogólny — społeczny wymaga tego i nie może w inny sposób znaleźć zadośćuczynienia.

Bilans Banku Polskiego dnia 30 listopada 1934 r.

W ciągu trzeciej dekady listopada zapas złota powiększył się o 0,6 milj. zł. do 499,2 milj. zł., natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 4,7 milj. zł. do 30,1 milj. zł.

Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 32,1 milj. zł. do 723,2 milj. zł., przezelem portfel wekslowy zwiększył się o 16,1 milj. zł. do 631,9 milj. zł., portfel zdyskontowanych biletów skarbowych — o 13,5 milj. zł. do 41,6 milj. zł. i stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — o 2,5 milj. zł. do 49,7 milj. zł.

Zapasy polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszyły się o 3,7 milj. zł. do 42,8 milj. zł.

Pożyczki „inne aktywne” i „inne pasywne” uległy wzrostowi: pierwsza o 2,6 milj. zł. do 160,2 milj. zł., dru-

ga — 4,6 milj. zł. do 207,5 milj. zł. Natomiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 4,4 milj. zł. do 237,3 milj. zł.

Obieg biletów bankowych, w wyniku wyżej opowiedzianych zmian, zwiększył się o 26,9 milj. zł. do 957,9 milj. zł.

Pokrycie złotem spadło z 46,48 proc. do 45,58 proc. i przekracza normę statutową o przeszło 15 punktów.

W ostatniej dekadzie listopada Bank Polski przekazał zagranicę ogółem dewiz na obsługę: 8 proc. pożyczki dolarowej, 7 proc. pożyczki słaskiej oraz t. zw. pożyczki Uleuna — za równowartość 12,7 milj. zł.

Stopa dyskontowa 5 proc. zastawowa 6 proc.

Układ kontyngentowy z Z.S.R.R. na rok 1935

Zostały ostatecznie sfinalizowane rozmowy polsko-sowieckie, dotyczące wymiany towarowej w roku 1935.

W wyniku tych rozmów strona sowiecka udzieliła hutom polskim zamówień na 7000 tonn rur wiertniczych oraz 20.000 tonn walcowanego żelastwa, strona polska zaś przynależała Związkowi Sowieckiemu kontyngenty na przywóz do Polski ryb, futer, nici, chemikali, kiawioru, wina, jelit, antracytu i jablek. Towary te stanowią stały od wielu lat asortyment sowieckiego przywozu do Polski.

Jako korzystną zmianę należy zanotować znaczny wzrost w po-

równaniu z rokiem poprzednim kontyngentu na futra surowe kosztom wyprawionych.

W związku z zawarciem układu o zamówieniach i kontyngentach nastąpi w krótkim czasie przedłużenie na cały 1935 rok porozumienia celnego, zawartego w drodze wymiany not w dniu 22 czerwca b. r. na czas do 31-go grudnia b. r.

Jak z powyższego wynika, warunki polsko-sowieckiej wymiany towarowej zostały uregulowane zgórą na cały rok, wobec czego żadne przerwy w normalnym biegu tych spraw w odróżnieniu od sytuacji tegorocznej, nie będą miały miejsca.

Zachowanie wysokości poziomu Obrotów handlowo polsko-francuskich

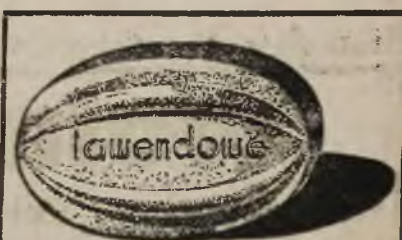
Francuskie oficjalne zestawienia statystyczne wykazują za 9 miesięcy b. r. zmniejszenie importu towarów polskich do Francji w porównaniu z analogicznym okresem 1933 r. o 23 miliony fr. fr. W bież. roku we wspomnianym okresie wartość przywozu towarów z Polski do Francji wyniosła 129,6 milj. fr., zaś jednocześnie eksport towarów francuskich do Polski wyniósł 109,8 milj. fr. W porównaniu z ub. rokiem eksport towarów francuskich zmniejszył się o 22 milj. fr.

Jak stwierdza obliczenia francuskie, saldo wymiany handlowej między Francją a Polską kształtuje się dla Polski aktywnie w wysoko-

ści 20 milionów franków. Należy nadmienić, że wysokość salda wymiany handlowej polsko-francuskiej za rok ub. w okresie pierwszych 9 miesięcy wynosiła również 20 milionów fr.

W bież. roku wzrosły dostawy do Francji ziemniaków polskich, kukurzy, zapalek, wyrobów skórzaných, natomiast zmniejszenia uległ przywóz z Polski mięsa, drobiu, jaj, zbóż, drzewa, wosku i parafiny, cynku oraz wyrobów drzewnych.

Kapelusze i czapki wysyłamy za zaliczeniem J. Miodkowski Pl. 3-ch Krzyży 18.

NOWE MYDŁA

Sp. Akc. Warszawskie Laboratorium Chemiczne

w 3 zapachach: Lawendowe, Jasminowe i Chyprę, pięknie pachną, nadają skórze miękkość. Cena dużego kawałka 90 groszy. Sprzedaż wszędzie.

W KILKU WERSZACH

SYTUACJA WALUTOWA

Wczoraj fluktuacje na giełdach walutowych były dość znaczne. Przewidywaniem dewiza na Londyn wykazała poważny spadek: w Warszawie z 26,30 do 26,23, w Zurichu z 15,294 do 15,27, w Paryżu z 75,25 przy wczorajszym zamknięciu do 75,15 przy dzisiejszym otwarciu. Jak wykazują późniejsze notowania londyńskie dewiz zagranicznych — tendencja zniżkowa dla funta trwa w dalszym ciągu. W tej chwili trudno się zorientować, czy powody spadku funta są natury technicznej (wzrost popytu na waluty obce, wzmocnienie podaży funta), czy też związane są z kursującymi w City pogłoskami o bliskiej rzekomo dewaluacji niektórych walut złotych.

Dewiza na Zurich wykazała spadek w Warszawie z 172,20 do 172,00. W Paryżu nie wykazuje ona poważniejszych zmian. Dewiza na Medjolan bardzo nieznacznie zwyżkowała. Natomiast wyraźnie mocną tendencję wykazuje Belgja, która wzrosła w Warszawie z 123,80 wczoraj do 124,15 dziś, w Zurichu z 71,95 do 71,97%, w Paryżu zaś z 354,75 do 355,00. Mocniejszy jest również Nowy Jork i Amsterdam.

Na giełdach

GIEŁDA PIENIĘŻNA

Waluty: Dolar 5,284; frank francuski 34,95; frank szwajcarski 171,50; funt szterling 26,25; marka niemiecka 187; szyling austriacki 98,25; korona czeska 21,60.

Monety: Dolar złoty 8,914; rubel złoty 4,584.

Dewizy: Berlin 122,80; Belgja 124,05; Gdańsk 172,85; Holandia 358,50; Londyn 26,16; Nowy Jork 5,30; Nowy Jork (kabel) 5,30,374; Paryż 34,93; Szwajcaria 171,90; Sztokholm 135,05; Włochy 45,24; Oslo 131,60.

Papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 45,60; 4 proc. Poż. Dolarowa 53,25; 4 proc. Poż. Inwestycyjna 115,50; 4 proc. Poż. Inwestycyjna serjowa 64,58; 5 proc. Poż. Kolejowa 61; 8 proc. Poż. Długoletnia 85,63; 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 68,75; 7 proc. Poż. Śląska 67; 4,5 proc. L. Z. T. K. m. Warszawy 66; 5 proc. L. Z. T. K. m. Warszawy 69,15; 4,5 proc. Ziemskie 52; 4,5 proc. Miasta W-wy 66; 5 proc. Listy Zast. konwers. m. W-wy 59,50.

Akcje: Bank Polski 94,50; Lipop 10,30; Starachowice 12,90.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Warszawa, 4. 12. — Giełda zbożowa franco Warszawa za 100 kg.: żyto I standard 700 kg. 13,25—13,75; II standard 687 kg. 13,90—13,25; pszenica jara czerwona szklista 775 kg. 19,50—20,00; pszenica jednolita 742 kg. 18,50—19,00; pszenica zbierana 731 kg. 17,50—18,00; owies I stand. niezadecyzowany 497 kg. 14,25—14,75; owies II stand. lekko zadecyzowany 468 kg. 13,25—14,25; III stand. 438 kg. 12,75—13,25; jęczmień browarny 698 kg. 19,50—21,00; jęczmień przemysłowy 678/673 kg. 17,00—17,50; jęczmień o wadze 649 kg. 15,50—16,00; jęczmień o wadze 620,5 kg. 15,25—15,50; groch polny z workiem 24,00—26,00; groch Wiktorja z workiem 47,00—50,00; wyka 20,00—21,00; peluska 20,50—21,50; seradela podw. czyszcz. 12,00—13,00; rzepak i rzepak zimowy 45,00—46,50; rzepak i rzepak letni 40,50—42,00; tulin nieb. 7,25—7,75; tulin złoty 8,50—9,50; konieczna czerwona surowa 100,00—115,00; konieczna czerwona bez kaniaki o czystości 97 proc. 125,00—140,00; konieczna biała surowa o czystości 97 proc. 85,00—110,00; konieczna biała surowa 55,00—70,00; mak niebieski z workiem 43,00—46,00; ziemniaki jadalne 3,00—3,25; mąka pszenna gat. I B 31—33; I C 29,00—31,00; I D 27,00—29,00; I E 25,00—27,00; gat. II B 23,00—25,00; II D 22,00—23,00; II F 21,00—22,00; II G 20,00—21,00; gat. III A 15,00—16,00; mąka żytnia I 55 proc. 22,50—24,00; mąka 0-65 proc. 21,50—22,50; II gat. 16,00—17,00; mąka żytnia razowa 16,00—17,00; mąka żytnia posłodzona 14,00—14,50; otręby pszenne gr. stand. 11,00—11,50; pszen. średnie 10,00—10,50; otręby pszenne mialkie 10,00—10,50; żytnie 8,50—9,00; kuczy lniane 16,25—16,75; rzepakowe 12,75—13,25; kuczy słonecznikowe 42-44 proc. 17,25—17,75; śruta sojowa 20,50—21,00; siemię lniane 45,00—46,50. Ogólny obrót 3,462 tonn w tem żyta 1,572 tonn. Uspokojenie stałe.

Lekarze mają dość ubezpieczalni Strajk w Grodnie i Augustowie

Fatalne warunki pracy lekarzy w Ubezpieczalniach doprowadziły lekarzy ubezpieczalni grodzieńskiej do kroku rozpaczliwej, a mianowicie do zerwania umowy.

Krok ten jest zupełnie zrozumiały. 1-go stycznia roku bieżącego została wprowadzona obniżka płac lekarzy o 60 proc. (!), gdy czynnik administracyjny doznały równocześnie obniżki 15 proc. Wskutek obniżki, honorarium za poradę lekarską obniżyło się do 16 — 30 gr. (!).

Mimo tych niesłychanych stosunków lekarze pracowali dalej, czekając na zapowiedzianą reformę. I rzeczywiście w sierpniu wypowiedzieli lekarzom umowę na dzień 30 listopada. Na dwa dni przed upływem tego terminu Ubezpieczalnia rozesała lekarzom pisma, angażując ich prowidzorycznie na okres przejściowy na niezmienionych warunkach.

Kiedy może nastąpić Rozwiązanie stosunku służbowego z funkcjonariuszem samorządowym?

Rada Naczelna Związków Pracowników Samorządowych R. P. stanowiąca reprezentację centralnych organizacji pracowników miejskich, powiatowych i gminnych, w opracowanych tezach do projektu ustawy o stosunkach służbowych, będących obecnie w opracowaniu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, wprowadza zasadę, że wszystkie spory, wynikające ze stosunków służbowych funkcjonariuszów samorządowych mają być rozstrzygane w administracyjnym toku postępowania z tem, że od orzeczenia, wydanego w toku tego postępowania przez władzę nadzorczą I instancji, ma służyć funkcjonariuszowi samorządowemu prawo skargi do sądów powszechnych.

Przepisy tej części projektu stanowią konsekwentne przypieczętowanie zasady stałości stosunku służbowego i wypływającej z niej nieusuwalności funkcjonariusza samorządowego. Dlatego projektowana ustawa formułuje ściśle wszystkie te wypadki, kiedy następuje rozwiązanie tego stosunku, wykluczając tem samem całkowicie dowolność w tym względzie związków samorządowych.

Związkowi samorządowemu wolno będzie usuwać funkcjonariusza tylko w wypadku popełnienia przez niego albo ciężkiego przestępstwa, ściganego ustawami powszechnymi, albo naprawdę ciężkiego wykroczenia dyscyplinarnego.

W uzasadnieniu czytamy dalej, że tam, gdzie chodzić będzie o całą życiową karierę funkcjonariusza samorządowego, o jego egzystencję i rodzinę, tam trzeba dać

Wobec tego lekarze postanowili zrezygnować ze współpracy z Ubezpieczalniami.

Ponieważ obecnie Ubezpieczalnia pozostaje bez lekarzy, więc dyrekcja jej ogłosiła, że będzie zwracała ubezpieczonym za każdą wizytę u lekarza prywatnego 1 zł. 50 gr. a za wizytę prywatnego lekarza w domu chorego 2 zł.

Postanowiono też wydawać chorym lekarzom za receptami doktorów prywatnych z tem jedynie zastrzeżeniem, że dotyczy to tylko środków objętych przez lekopis Ubezpieczalni.

Podobny strajk lekarzy wybuchł też w Augustowie. Dzięki strajkom ubezpieczenia polskie za stosowały po raz pierwszy francuski system leczenia u lekarzy prywatnych. Jeśli eksperyment powiodłby się, stanęlibyśmy przed dużymi możliwościami ulepszeń naszych „udręczalni”.

możność wejrzenia w istotę sprawy trybunałowi sądowemu.

Możność odwołania się od orzeczeń władz administracyjnych do sądów powszechnych, ma liczną procedurę w ustawodawstwie polskiem.

Między in. w b. zaborsze pruskim obowiązują obecnie prawo odwoływania się funkcjonariuszów samorządowych od orzeczenia władz administracyjnych I instancji do sądów powszechnych, dotyczących ich stosunków służbowych.

Takie same koncepcje realizowane są również w innych ustawodawstwach zagranicznych (Rosja, Francja, Niemcy).

Kto ponosi ryzyko przy przesłaniu komornego pocztą?

W Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego w procesie o zaginięciu komornego, przekazanego przez lokatora właścicielowi nieruchomości pocztą, wskutek odmowy bezpośredniego przyjmowania wpłat. Sad miał do rozstrzygnięcia kwestię,

czy zapłata, która nie doszła do skutku spowodowała zaginięcie przekazu pocztowego, zwalnia lokatora od jego zobowiązań.

Sąd Najwyższy orzekł, że ryzyko przekazu opłat komorniczych pocztą ciąży na lokatorach.

Wzmożony popyt na akcje Warsz. T-wa Kopalń Węgla

W ostatnich dniach dał się zauważyć na giełdzie warszawskiej większy popyt na akcje Warsz. Tow. Kopalń Węgla. W wyniku tego zjawiska akcje te wykazały wyraźną zwyżkę. I tak, w dn. 28 ub. m. notowane one były 12,75, w dniu 1 b. m. 13, 3 b. m. 13,25 — 14, w dniu dzisiejszym zaś 14 —

14 i pół — 14 1/4.

Wzmożony popyt na akcje węglowe tłumaczony jest jako dodatnia ocena polsko-brytyjskich rokowań węglowych, mających na celu zawarcie porozumienia, ustalającego podział rynków i umożliwiającego zwyżkę cen eksportowych.